

Layisensi mukaaga ezigonjola mukugabana ebikoleddwa

Creative Commons (soma kuliyetivu komonizi) ky'ekyi?

Creative Commons (soma kuliyetivu komonizi) kitongole ekiri ku ddala ly'ensi yonna ekyobwanakyewa ekyewaayo mubumaliriruvu okutumbula okumanyisibwa okuyitira kumutimbagano gy'ebuma bikalimagezi okutali kusasulire, okuwagira okukozeseza, awamu n'enkola eyokugabana ewatali bukwakulizo amagezi agensusso eri buli muttu yenna.

Layisensi zaffe zino ziwa gwe omuyiia engeri enyangu ey'okuwa olussa abantu abalala ebiyiye byo. — ate nga obukwakulizo gw'abwesizzawo. Creative Commons (soma kuliyetivu komonizi) layisensi ekukkiriza okukyusa enkola y'eddembe y'obwanannyini okuva ku "eddembe lyo'bwananyini lisigaziddwa" okutuuka ku "eddembe lyo'bwanannyini erimu lisigaziddwa".

Enkuyanja z'abantu bakozesa Layisensi zino eza kuliyetivu komonizi mungeri ez'enjawulo ate emanyifu. Bwokozesa Kuliyetivu komonizi layisensi osobola okulaga abalala ebiafananyi eby'enjawulo oba obuwandiike kumutimbagano gw'ebypuliziganya ate nga kyoba oyiyiza kiteebewa ku mukutu gwe gumu n'abalala munsu yonna gwebakozessa okufuna ebiyiye eby'enjawulo omuli emirimu gy'abakubi b'ebifananyi, abasomesa, banasayansi ne gavumenti ez'enjawulo.

Creative Commons (soma kuliyetivu komonizi) e kusobozesa obutasaba lussa singa omuyiia aba akozeseza ekyapa kino CCO — bona bakozesa.

Wadde nga Omutimbagano gwa kalimagezi gugonjoola engeri y'okugabana n'okukulakunya obuvumbuzi bwemirimu oba ebyo ebiba bivumbuddwa omuntu yenna, ebiseera ebisinga, amateeka kino gakifuula kizibu nnyo.

Buli lw'okuba ekifaananyi, n'oteeka oluyimba ku lutambi, n'owandiika akatabo, oba n'oteeka ekiwandiiko kyonna ku mutimbagano gwa kalimagezi, emirimu egoy mu mateeka g'obwananyini giba gifuse gyakusooka kusabirwa lukusa eri oyo ayagala okugiganyulwamu.

Ebiseera ebisinga kino kigegeza nti teri muttu yenna ayinza kukoza oba okuteekamu ebiyiye ebirala nga tasabye lukusa.

Ekyebuuuibwa nti ate bwoba wandyagadde abalala bakozese emirimu gyo nga tebakusabye lukusa?

Awonno kuliyetivu komonizi layisensi wekuyambira anti yo esobozesa abantu abalala okukozesa n'okusitula omutindo gw'ebiyiiye byo butereevu nga tebakusabye lukusa.

Enkola eno eya Kuliyetivu Komonizi Layisensi ekulekerawo omwagaanya okusobola okusalawo kyenkana ki oyo aba akoza oba emirimu gyo waba alina okukoma era nga tekyetagisa kusooka ku kusaba lukusa buli lwaba ayagala okukozesa emirimu gyo.

Eddala erisooka (1): Londa obubonero bwa layisensi

Kyangu nnyo okufulumya ebiyiye byo ng'okoza layisensi za kuliyetivu komonizi. Ekitooka, londa obukwakulizo bwewandyagadde okukozesa ku biyiye byo.

Okujuliza

Layisensi za kuliyetivu komonizi zonna zeetagisa abalala bonna abababa bakozeseza emirimu gyo okukiraga nga bw'oba osabye, naye simungeri eraga nti obakiirizamu oba bye baba bakozeseza. Bwe baba baagala okukozesa emirimu gyo nga tebakusiimye oba okulaga nti obakiirizamu, balina okukusaba okulukusa.

Iga obwananyini

Owa abalala olukussa okukoppa ebiyiye byo, okubigaba, okwolesa, bolese katomba nate era basituule omutindo gw'ebiyiiye byo, kasita ba bigbirra mu enkola ekirizidwa. Bwe ba bagala okugabana ebiyiye byo ebikyusiddwamu omutindo mu nkola endala, balina okusaba olukusa.

Tokyusa mumutindo

Owa abalala olussa okukoppa, okugaba, okwolesa, n'okuzannya katomba mubiyiye byo ebyasooka. Bwe baba baagala osituula omutindo gw'ebiyiiye byo, balina okusaba olukusa.

Ssibyakutunda

Owa abalala olukusa okukoppa ebiyiye byo, okubigabira abalala, obakkiriza okwolesa katomba wamu n'okusitula omutindo gw'ebiyiiye byo, (mposi nga toyagadde kokyusa mutindo) nate era bakozese ebiyiye byo ku buli kyebaagadde naye nga tebakirizibwa kubitunda mposi nga ba kusabye olukusa.

Layisensi zaffe ez'obwtereate era enyangu okukozessa, zissawo engeri esobozessa abantu okukozeseza awamu kyona kyoba oyiyiza ku bukwakulizo bwosalawo gwe nga nanyini. Layisensi eno ekuwa olukusa okukyusa eddembe ly'obwananyini okuva ku "eddembe lyo'bwananyini erimu lisigaziddwa" okutuuka ku "eddembe lyo'bwanannyini erimu lisigaziddwa".

Layisensi ka Kuliyetivu Komonizi tezifyawo bwa nanyini kubiyiiye nga bwe kiri mu mateeka wabula zikkiriza okuwa abalala obuyinza okukozesa ebiyiye byo nga ate werekedde obuyinza obumu kuby.

Tukolaganide wamu n'abakugu mu byobwananyini mu nsi ez'enjawulo okusobozesa layisensi zaffe okukozeseba mu nsi zonna.

Bwoba nga ononya eby'okukozesa eby'obwerere ate nga tomenye mateeka, waliwo ebiyiye ebirina layisensi kuliyetivu komonizi binji byoyinza okukozesa. Waliwo bukadde na bukadde bw'ebikoledwa — okuva kunnyimba n'entimbe za sineema mpaka ku bya sayansi ne byokozesa mu kusoma — eby'obwerere mu mateeka nemunkola za layisensi zaffe, ate nga bangi bongerako buli lukedde.

Eddala ery'okubiri (2): Funa layisensi

Okusinzira ku kusalawo kwo, oja kufuna layinsensi e kulaga engeri abantu abala bwe banakozesaamu ebiyiye byo.

Okujuliza CC BY

Okujuliza — ng'ate olaga obwanannyini mukugabanya CC BY-SA

Okujuliza — tokyusa mumutindo CC BY-ND

Okujuliza — ssibyakutunda CC BY-NC

Okujuliza — ssibyakutunda nfun — laga obwanannyini mu kugabanya CC BY-NC-SA

Okujuliza — ssibyakutunda — tokyusa mumutindo CC BY-NC-ND